

*Sabena Aeroclub vzw,
en het Belgian Handflight Fund
stellen voor:*

Binnenkort kan deze Piper van de Sabena Aeroclub ook gevlogen worden door personen met een handicap aan de onderste ledematen.

Handflight Project Sabena

De licentie Privaat Piloot voor mensen met een handicap aan de onderste ledematen.

Belgian Handflight Fund

Brederodestraat 21
B-1000 BRUSSEL
G: +32 489 84 76 68
E: info@handflight.be
U: www.handflight.be

Pagina 1 van 25
Revisie 1.0 d.d.
15 september 2012

Grimbergen Vliegveld

Humbeeksestwg. 313
1850 Grimbergen
Tel.: +32 2 252 08 08
E: info@sabena-aeroclub.be
U: www.sabena-aeroclub.be

INDEX

1. VOORWOORD
2. HOE DIT ALLES BEGON
3. ONZE ANDERE PROJECTEN
4. AANPASSING MET HAND CONTROLS VAN DE PIPER P28A
5. TOEGANKELIJK MAKEN VAN DE INFRASTRUCTUUR
6. SABENA AEROCLUB
7. HET BELGIAN HANDFLIGHT FUND
8. BUDGETTEN EN PLANNING
9. HOE KUNT U ONS STEUNEN IN DIT PROJECT?
10. TOT SLOT

Belgian Handflight Fund

Brederodestraat 21
B-1000 BRUSSEL
G: +32 489 84 76 68
E: info@handflight.be
U: www.handflight.be

Pagina 2 van 25
Revisie 1.0 d.d.
15 september 2012

Grimbergen Vliegveld

Humbeeksestwg. 313
1850 Grimbergen
Tel.: +32 2 252 08 08
E: info@sabena-aeroclub.be
U: www.sabena-aeroclub.be

1. VOORWOORD

Beste lezer. In deze brochure stellen de Royal Sabena Aeroclub en het Belgian Handflight Fund U graag het “Handflight Project Sabena” voor. In dit project zal één van de sportvliegtuigen, van de Sabena Aeroclub, een Piper Archer II met kenteken OO-JMC, voorzien worden van uitneembare hand controls. Hierdoor zullen in Aeroclub Sabena ook personen met een handicap aan de onderste ledematen in de mogelijkheid gesteld worden om te (leren) vliegen. Daarbij zullen ze alle functies van het vliegtuig kunnen bedienen, en dat met alleen de beide handen.

In 2009 realiseerde het Belgian Handflight Fund in primeur het Project Handflight Ursel waarbij in Vliegclub Ursel een gelijkaardig vliegtuig als eerste in België voorzien werd van demonteerbare hand controls.

Toen in september 2011 er zich ook drie gehandicapte kandidaat-piloten uit het Brussels gewest aanmeldten voor de praktische opleiding op de Piper in vliegclub Ursel rees de vraag waar deze mensen de theorie in de Franse taal zouden konden volgen. Er werd contact opgenomen met de Royal Sabena Aeroclub met de vraag of er een mogelijkheid was om deze mensen de theoretische opleiding te laten volgen in Grimbergen, wat prompt aanvaardt werd en waarbij de Sabena Aeroclub meteen haar volledige steun aan dit initiatief toezegde.

Van het een kwam het ander en een paar weken daarna bezochten we de club met de aangepaste Piper van vliegclub Ursel. De mensen van Aeroclub Sabena stonden toen versteld van de eenvoud en degelijkheid van het systeem en de Bestuursraad van Aeroclub Sabena besliste om ook in hun club een Piper te voorzien van de hand controls. Hierdoor zullen de gehandicapte leerling-piloten niet alleen de theoretische opleiding in de Sabena club kunnen volgen maar uiteindelijk ook in het Brusselse met een aangepast sportvliegtuig kunnen vliegen.

In deze brochure gaan wij wat dieper in op dit sociaalbewogen project. Wij danken U voor uw interesse en wensen U alvast veel leesplezier toe.

Kris Van Nuffel,
Bezieler Handflight.be

2. HOE DIT ALLES BEGON

Hier in België begon er iets te groeien in augustus 2008 toen het Franse LPS hand control systeem door de EASA (European Aviation Safety Agency) werden gehomologeerd. Hierdoor kunnen deze uitneembare handbediening, ontworpen voor sportvliegtuigen van het type Piper P28A in heel Europa gebruikt worden en zal ze ook door de luchtvaartautoriteiten van alle Europese lidstaten aanvaard worden.

In Frankrijk en in Engeland wordt er al 30 jaar gevlogen met “Visionaire”, de voorloper van dit systeem. Tot 2006 werden aanpassingen van vliegtuigen nationaal gehomologeerd maar sinds 2006 moeten dergelijke aanpassingen goedgekeurd worden op Europees niveau. Het LPS-systeem was het eerste systeem met hand controls voor de Piper P28A dat door de EASA werd gecertificeerd.

Dit systeem werd ontworpen door onze Franse collega’s van de Aeroclub Paul-Louis Weiler en zij stelden meermaals hun toestel ter beschikking voor demovluchten te Ursel en de medische testvluchten die ons toegelaten hebben om samen met het Directoraat Generaal van de Luchtvaart de nodige medische, technische & administratieve procedures op punt te stellen. Hieronder zit U een foto genomen in Ursel. Dit was het prille begin van “Handflight” in België.

Fig. 01 - Van links naar rechts: Kris Van Nuffel, Daniel Poelman, Philippe Carette, Pierre Lacorne

Belgian Handflight Fund

Brederodestraat 21
B-1000 BRUSSEL
G: +32 489 84 76 68
E: info@handflight.be
U: www.handflight.be

Pagina 4 van 25
Revisie 1.0 d.d.
15 september 2012

Grimbergen Vliegveld

Humbeeksestwg. 313
1850 Grimbergen
Tel.: +32 2 252 08 08
E: info@sabena-aeroclub.be
U: www.sabena-aeroclub.be

In Ursel vliegen ondertussen al zes gehandicapte personen met de hand controls op de aangepaste Piper Archer II. Drie van hen maakten ondertussen al hun eerste solovlucht en in de maand februari van dit jaar behaalde Marc Van den Broeck als eerste Belgische rolstoelgebruiker een JAR PPL.

Het project in Vliegclub Ursel vzw was indertijd een fantastische Belgische primeur. Voor het eerst werd immers de mogelijkheid geboden aan rolstoelgebruikers en andere personen met een handicap aan de onderste ledematen om te leren vliegen.

Naast een financiële steun ten bedrage van 10.000€ voor het aanpassen van het clubtoestel met hand controls, stond het Belgian Handflight Fund ook in voor de realisatie van een oprijhelling om het clubhuis van Vliegclub Ursel ook voor rolstoelgebruikers en krukkengebruikers toegankelijk te maken.

Bij deze danken wij nogmaals het bestuur en de leden van Vliegclub Ursel om dit alles mogelijk gemaakt te hebben. Dankzij hen is er nu ook het Handflight Project Sabena.

Fig. 02 - De Piper P28A OO-VFR van Vliegclub Ursel werd het aller eerste sportvliegtuig in België aangepast met hand controls.

Belgian Handflight Fund

Brederodestraat 21
B-1000 BRUSSEL
G: +32 489 84 76 68
E: info@handflight.be
U: www.handflight.be

Pagina 5 van 25
Revisie 1.0 d.d.
15 september 2012

Grimbergen Vliegveld

Humbeeksestwg. 313
1850 Grimbergen
Tel.: +32 2 252 08 08
E: info@sabena-aeroclub.be
U: www.sabena-aeroclub.be

3. ONZE ANDERE PROJECTEN

Bij dit ene project bleef het natuurlijk niet. Daarvoor is onze passie voor het vliegen te groot. Meteen na de inauguratie van de Piper van Vliegclub Ursel werden wij gecontacteerd door Guy Gildemyn die er al jaren van droomde om net hetzelfde te realiseren in het boeiende wereldje van de zweefvliegsport.

In 2011 realiseerden wij in de Tournai Air Club ons tweede project. Dit werd "Project TAC P4" gedoopt waarbij "P4" staat daarbij voor "Planeur Pour Pilotes Paraplégiques".

In dit project werd een performante basisopleiding zweefvlieger, een Schleicher ASK21 voorzien van hand controls in de voorste cockpit. Hierdoor werd voor het eerst in België ook het zweefvliegen toegankelijk gemaakt voor de mensen met een handicap aan de onderste ledematen. In dit toestel vliegen ondertussen ook vier gehandicapte leerling-piloten waarvan Hans Claes als eerst solo ging in augustus 2011. Met deze zwever was het Handflight team ook aanwezig op het Breitling Handflight Event 2011 in het Zwitserse Gruyères, een wereldwijde ontmoeting van gehandicapte piloten.

Fig. 03 - De aangepaste ASK21 van de Tournai Air Club in Maubray, op het Zwitserse Breitling Handflight Event in Gruyères.

Belgian Handflight Fund

Brederodestraat 21
B-1000 BRUSSEL
G: +32 489 84 76 68
E: info@handflight.be
U: www.handflight.be

Pagina 6 van 25
Revisie 1.0 d.d.
15 september 2012

Grimbergen Vliegveld

Humbeeksestwg. 313
1850 Grimbergen
Tel.: +32 2 252 08 08
E: info@sabena-aeroclub.be
U: www.sabena-aeroclub.be

Op de dag van de inauguratie van de ASK21 in Maubray werden wij geïnformeerd over de plannen van de Hasseltse Zweefvliegclub Albatros betreffende de aankoop van een hagelnieuwe en hyperperformance Duo Discus XLT wedstrijdwever. Daarbij speelde de club ook met de gedachte van de eventuele aanpassing met hand controls van de voorste cockpit.

Het is de eerste keer in de Belgische geschiedenis dat een zweefvliegclub de middelen bijeenbrengt voor de aanschaf van een dergelijk hightech toestel en het Belgian Handflight Fund stelde dan ook meteen voor om de club te steunen voor de financiering van de hand controls.

Beslissingen werden snel genomen en mondden uit in Project Albatros. Uiteindelijk werd beslist om zowel de voorste als de achterste cockpit van hand controls te voorzien. Hierdoor kan een gehandicapte leren vliegen met de hand controls in de voorste cockpit en zich desgewenst daarna ook verder vervolmaken tot instructeur in de achterste cockpit.

Zo wordt het zelfs mogelijk dat een gehandicapte instructeur met de hand controls in de achterste cockpit instructie kan geven aan een normaalvalide leerling die in de voorste cockpit de gewone controls en pedalen gebruikt.

Fig. 04 - Een duo Discus XLT. Tweezitter voor gevorderde opleiding in overlandsvluchten en ideaal voor wedstrijdvluchten.

Belgian Handflight Fund

Brederodestraat 21
B-1000 BRUSSEL
G: +32 489 84 76 68
E: info@handflight.be
U: www.handflight.be

Pagina 7 van 25
Revisie 1.0 d.d.
15 september 2012

Grimbergen Vliegveld

Humbeeksestwg. 313
1850 Grimbergen
Tel.: +32 2 252 08 08
E: info@sabena-aeroclub.be
U: www.sabena-aeroclub.be

4. DE AANPASSING MET HAND CONTROLS VAN EEN PIPER P28A

Een persoon met een handicap aan de onderste ledematen kan in een standaard vliegtuig niet overweg met de pedalen en met de differentieelremmen die er al dan niet aan gelinkt zijn. Om veilig te kunnen vliegen en taxiën heeft de gehandicapte nood aan een extra manuele bediening van deze controleorganen. Om duidelijk het verschil te tonen tussen een standaard sportvliegtuig en een aangepast toestel, tonen we hieronder eerst de cockpit van een standaard (onaangepast) sportvliegtuig van het type Piper P28A.

Fig. 05 –Standaard (niet aangepaste) cockpit van een Piper P28A

In de bovenstaande foto onderscheiden we:

- 1) Rudder pedals. Beide pedalen worden gebruikt om het vliegtuig te sturen tijdens het taxiën (rollen over de grond) en in vlucht bedienen dezelfde pedalen ook het richtingsroer (rudder) achteraan op de staart. Met dat richtingsroer worden in vlucht de bochten gecoördineerd (bochten maken zonder slippen of skidden) en de neus van het toestel uitgelijnd met de as van de landingsbaan net voor de landing. Indien enkel de bovenkant van de pedalen wordt ingedrukt, dan worden de differentieelremmen op het linkse of rechtse wiel onder de vleugels geactiveerd. (In het Engels ook “Toe brakes” genaamd)
- 2) Parking brakes. Deze hendel bedient de parkeerrem van het toestel. Hij is ondermeer nodig om het vliegtuig staande te houden tijdens het testen van de motor.
- 3) Control Yoke. Dit is de stuurkolom die tijdens de vlucht gebruikt wordt om de neus omhoog en omlaag en naar links en rechts te bewegen.
- 4) Throttle quadrant. Deze console omvat het zwarte T-vormige gashendel en de rode stervormige knop voor de regeling van het brandstofmengsel (mixture)

Het LPS Hand Control System, zoals ontworpen door France Aviation.

Dit systeem bestaat uit 2 extra manueel bediende hendels die aan de standaard cockpit worden toegevoegd. In de foto hieronder ziet U een aangepaste cockpit.

Fig. 06 – Cockpit van een Piper P28A met gemonteerde LPS hand controls.

In de bovenstaande afbeelding onderscheiden we:

- 1) De extra manueel bediende rem. Deze hendel wordt toegevoegd aan de linkzijde van de cockpit. Hij is verbonden aan de standaard parkeerrem, waarvan de hendel [4] zich midden onder het instrumentenpaneel bevindt. Tijdens het taxiën gebruikt de piloot deze extra remhendel om de snelheid te doseren en af te remmen.
- 2) De veiligheidsspinnen [2] & [5] laten een snelle montage en demontage toe van de 2 extra hendels die deel uitmaken van de LPS hand controls. (ong. 10 sec. per hendel). Normaalvalide piloten vliegen dus ZONDER de twee extra hendels en hebben de standaard controls ter hunner beschikking. De aanpassing kan hen dus nooit storen bij het vliegen.
- 3) Een tweede manueel bediende hendel wordt verbonden aan het rechter rudder pedaal van de piloot. Ook deze hendel kan in 10 seconden ge(de)monteerd worden. Deze hendel is enkel verbonden aan de rudder pedalen, maar heeft geen invloed op de differentieelremmen. Deze hendel wordt omhoog bewogen om “linkse voet” te geven en omlaag bewogen om “rechtse voet” te geven.
- 4) De standaard parkeerrem hendel is nog steeds operationeel, maar wordt door de gehandicapte piloot dus ook gebruikt als centrale hoofdrem.

Om de toegang voor gehandicapten te vereenvoudigen werd ook de toegangsdeur aangepast zodat deze nu 180° opendraait in plaats van de standaard 60°.

Fig. 07 – Volledig opendraaiende toegangsdeur biedt de gehandicapten een betere toegang

Deze aanpassing is vooral praktisch voor de personen die met krukken stappen. Deze mensen benaderen het vliegtuig immers langs de voorkant van de vleugel, zetten zich er achterwaarts op neer en trekken zich vervolgens op armkracht het vliegtuig in.

Rolstoelgebruikers maken meestal hun transfer uit de rolstoel naar de achterkant van de vleugel omdat die daar veel lager is en dat ook het bagageluik vlak achter de vleugel ligt wat de mogelijkheid geeft om de rolstoel daar ook meteen in op te (laten) bergen.

5. HET TOEGANKELIJK MAKEN VAN DE INFRASTRUCTUUR

Gehandicapte piloten hebben een aangepast vliegtuig nodig. Maar om volledig deel te kunnen nemen aan het clubleven en de vele sociale activiteiten daaraan verbonden moet ook de infrastructuur toegankelijk zijn voor rolstoelgebruikers en mensen die met krukken stappen. Daarom is het toegankelijk maken van de vliegclub, de hangars en de aanpalende infrastructuur ook steeds een belangrijk deel van alle projecten die wij binnen Handflight realiseren.

Belgian Handflight Fund

Brederodestraat 21
B-1000 BRUSSEL
G: +32 489 84 76 68
E: info@handflight.be
U: www.handflight.be

Pagina 10 van 25
Revisie 1.0 d.d.
15 september 2012

Grimbergen Vliegveld

Humbeeksestwg. 313
1850 Grimbergen
Tel.: +32 2 252 08 08
E: info@sabena-aeroclub.be
U: www.sabena-aeroclub.be

Op het vliegveld van Grimbergen is al een toilet aanwezig dat aangepast werd voor rolstoelgebruikers. Een groot voordeel. Het clubhuis van de Sabena Aeroclub situeert zich op het gelijkvloers en is daardoor ook perfect toegankelijk. Een groot deel van de sociale activiteiten en vergaderingen vindt ook plaats in het aanpalende restaurant en herberg 'T Vliegveld.

Het terras is al toegankelijk met goed aangelegde oprijhellingen. De toegangsdeur naar het restaurant ligt ongeveer 15cm boven de terrasvloer. Besprekingen zijn gaande met de beheerder (RVG) om daar een oprijhelling te leggen bestaande uit een geplooide antislip ALU traanplaat. Zo kunnen onze gehandicapte piloten zonder krachttoeren het restaurant binnenrollen. Bovendien worden ook de andere bezoekers aan het vliegveld die minder goed te been zijn hiermee geholpen.

Fig. 08 – Toegangsdeur tot herberg & restaurant 'T Vliegveld. Hier komt best een kleine oprijhelling.

Het Vliegveld van Grimbergen is ook heel bekend omwille van de twee ronde vliegtuighangars, in 1947 gebouwd naar ontwerp van de gerenommeerde architect Alfred Hardy. De hangars bestaan in wezen uit betonnen paddenstoelen waaraan de gebogen schuifpoorten rondom open geschoven kunnen worden. Deze poorten zijn enorm groot en bijgevolg ook heel zwaar. Zelfs voor andere leden van de vliegclubs in Grimbergen is het al een behoorlijke opgave om deze poorten open te rollen. Voor een rolstoel- of krukkengebruiker is het zelfstandig openen van deze poorten zonder extra hulpmiddelen onmogelijk.

Op de volgende pagina ziet U een buitenaanzicht van één van de hangars. Daarnaast een binnenaanzicht van een van de vele rolpoorten. De tand des tijds heeft zijn effect niet gemist. In

Belgian Handflight Fund

Brederodestraat 21
B-1000 BRUSSEL
G: +32 489 84 76 68
E: info@handflight.be
U: www.handflight.be

Pagina 11 van 25
Revisie 1.0 d.d.
15 september 2012

Grimbergen Vliegveld

Humbeeksestwg. 313
1850 Grimbergen
Tel.: +32 2 252 08 08
E: info@sabena-aeroclub.be
U: www.sabena-aeroclub.be

1947 waren er ook nog geen lichtlopende kogellagers, de rolwielen zijn nog steeds voorzien van de originele koperen glijbussen die ondertussen al goed uitgesleten zijn. Mede hierdoor, en door het grote gewicht van de poorten is de bediening ervan heel zwaar.

Fig. 09 – Eén van de twee vliegtuighangars

Fig. 10 – De binnenkant van één v/d rolpoorten

Rolstoelgebruikers (en gehandicapten in het algemeen) staan er echter om gekend om voor alles en nog wat hulpmiddelen te zoeken of zelf te bouwen om zo hun beperkingen te compenseren en toch zo autonoom mogelijk hun dagdagelijkse bezigheden te kunnen voortzetten. Op dit moment zijn er al een paar concrete ideeën om de poorten makkelijk bedienbaar te maken voor de gehandicapte piloten en leerling-piloten. Het spreekt voor zich dat uiteindelijk ook de mensen zonder beperkingen hiervan dankbaar gebruik zullen kunnen maken.

Onze collega's in Luxemburg en Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk hebben in het verleden aan al deze problemen al op succesvolle manier een mouw gepast. Zo bestaan er in de handel bijvoorbeeld elektrische trekkers voor vliegtuigen. Deze zijn gemotoriseerd en werken op batterijen. Zij laten toe om nagenoeg zonder kracht een vliegtuig tot 1 ton moeiteloos en veilig voort te trekken. Mits wat creativiteit kan er op deze trekrichting ook een passtuk gemonteerd worden dat eenvoudig en snel kan gekoppeld worden aan een soort van trekoog gemonteerd op de binnenkant van de rolpoorten. Op die manier kan dezelfde elektrische trekker niet alleen gebruikt worden om het vliegtuig uit de loods te trekken en er na de vlucht opnieuw in te duwen, maar ook om de zware rolpoorten mee open en dicht te schuiven.

In de foto op de volgende pagina is te zien hoe een rolstoelgebruiker vlot en zonder veel kracht met een elektrische pulley een vliegtuig uit en in een hangar kan trekken of duwen. Ook op de parkingplaatsen is een dergelijk hulpmiddel praktisch voor de gehandicapte piloot.

Fig. 11 – Een Luxemburgse paraplegische piloot verplaatst zelf het aangepaste clubvliegtuig van 1 ton.

Om achterover kantelen bij het achteruit rijden met de rolstoel te voorkomen voorzien wij hiertoe een tweedehands rolstoel voorzien van een anti-tipwiel. Dit is een klein wieltje dat achterop de rolstoel wordt gemonteerd, een vijftal centimeter boven de vloer. Om voorover vallen door kleine voorwielletjes die blijven haken aan oneffenheden te voorkomen wordt op dezelfde rolstoel best ook een extra groot voorwiel gezet, dat eens gemonteerd de kleine voorwielletjes van de grond heft en een veel grotere wendbaarheid geeft.

De aldus uitgeruste rolstoel vormt dan samen met de elektrische pulley een heel praktisch “tractortje” dat de gehandicapte kan toelaten om zich snel en comfortabel te verplaatsen over het hier en daar oneffen (en behoorlijk grote) terrein en dat hem of haar ook toelaat om de poorten van de hangar te openen én het aangepaste vliegtuig binnen en buiten te zetten.

Fig. 12 – Links: rolstoel met extra Free Wheel vooraan. Rechts: Een anti-tip wiel gemonteerd achteraan

Belgian Handflight Fund

Brederodestraat 21
B-1000 BRUSSEL
G: +32 489 84 76 68
E: info@handflight.be
U: www.handflight.be

Pagina 13 van 25
Revisie 1.0 d.d.
15 september 2012

Grimbergen Vliegveld

Humbeeksestwg. 313
1850 Grimbergen
Tel.: +32 2 252 08 08
E: info@sabena-aeroclub.be
U: www.sabena-aeroclub.be

6. HET SABENA TEAM

Binnen de Sabena Aeroclub zal dit project getrokken worden door:

Pieter De Ost (voorzitter)

Pieter is de voorzitter van de Sabena Aeroclub. Hij stelde ons vorig jaar al voor om de Franstalige gehandicapte leerling piloten die nu nog in Ursel de praktijk volgen de Franse theoriecursussen te laten volgen in de Sabena Aéroclub. Van het ene kwam ook het andere; wij bezochten Grimbergen met de aangepaste Piper van Vliegclub Ursel.

Meteen verwelkomde Pieter als eerste in Grimbergen het idee om ook in de Sabena Aéroclub een Piper sportvliegtuig te laten aanpassen met hand controls. Pieter stelde dit project meteen ook aan de bestuursraad voor. Daar werd het positief onthaald en de rest is ondertussen geschiedenis.

Louis Bosmans (penningmeester)

Louis Bosmans is de penningmeester van de club en zal dit project trekken binnen de Sabena Aéroclub. Hem wacht ook de uitdaging om dit boeiende project op financieel en budgettair vlak in goede banen te leiden.

Hij is een heel gedreven man die houdt van duidelijkheid, rechtlijnigheid en graag de nadruk legt op een goede voorbereiding en communicatie vooraf. Kortom; de ideale projectleider voor een initiatief als dit. Daarnaast is hij ook een begeistert piloot. Bij Louis is dit Handflight project in goede handen en is succes verzekerd.

● Jo Vehent (lid van de club)

Jo is een actief lid van de Sabena Aeroclub. Hij voelde zich al vanaf seconde één bijzonder aangesproken door dit project en stelde zich meteen vrijwilliger om ons te helpen in de uitvoering van dit project.

Vliegen en alles wat daar rechtstreeks of onrechtstreeks mee te maken heeft zijn voor hem een grote passie en zijn interesse en groot enthousiasme voor dit project sieren hem.

● David Van Rillaer (instructeur)

David is instructeur in de club en in het dagelijks beroepsleven ook air traffic controller bij Eurocontrol. Hij zal in dit project als instructeur instaan voor de begeleiding, selectie en opleiding van de gehandicapte leerling piloten in de Sabena Aeroclub.

Hiertoe zal hij zich samen met Daniël Poelman (onze instructeur en specialist in Vliegclub Ursel) toeleggen op het (leren) vliegen met de hand controls en de specifieke aandachtspunten eigen aan de instructie aan de gehandicapte piloten, die het vliegtuig volledig (en alleen) met beide handen moeten leren besturen.

● Frank Snijkers (Secretaris)

Frank, in het dagelijks leven een advocaat, is de secretaris van de Sabena Aeroclub. Hij is ook de webmaster van de website van de Sabena Aeroclub.

Hij zal dit project mee trekken en als woordvoerder van de club instaan voor de contacten met de pers.

7. HET BELGIAN HANDFLIGHT FUND

Het Belgian Handflight Fund werd op 8 mei 2009 opgericht in de schoot van de Koning Boudewijn Stichting en heeft als voornaamste doelstelling het toegankelijk maken van de vliegsport voor personen met een handicap aan de onderste ledematen. Na de oprichting ging het Belgian Handflight Fund meteen van start met de realisatie van haar eerste project: "Project Handflight Urssel".

De doelstellingen van het Belgian Handflight Fund zijn:

- *Het schenken van de nodige financiële middelen aan geïnteresseerde vliegclubs voor het aanpassen met hand controls van hun bestaande clubtoestellen om aldus in zoveel mogelijk clubs in België de mogelijkheid te creëren om als gehandicapte te leren vliegen. Hierbij werd aanvankelijk als absoluut minimum één aangepast toestel in Vlaanderen en één aangepast toestel in Wallonië of het Brussels gewest vooropgesteld.*
- *Het toegankelijk maken van de infrastructuur en het clubhuis van de Belgische vliegclubs die een project realiseren voor het opleiden van gehandicapten tot piloot en daarvoor een opleidingstoestel in hun club willen aanpassen met hand controls. Op deze manier helpt Handflight overigens ook de gehandicapte bezoekers en vliegtuig spotters.*
- *Het aanpassen van zweefvliegtuigen, ULM vliegtuigen en andere vliegtuigen in Vlaanderen en in Wallonië indien de interesse daartoe bestaat, of ons de vraag gesteld wordt door een gehandicapte of door een vliegclub (in welke vliegdiscipline dan ook).*
- *Het goedkoper maken van de vliegopleiding voor objectief en neutraal geselecteerde gehandicapte kandidaat piloten door het uitreiken van scholarships. Het bedrag dat deze scholarships vertegenwoordigen en het aantal ervan dat wordt uitgekeerd hangt af van de jaarlijks vergaarde financiële middelen, het aantal kandidaat piloten en de gekozen vliegdiscipline. De Privat Pilot beurs bedraagt 5.000€ (de helft van de opleidingskost), terwijl de Glider Pilot beurs 1.000€ vertegenwoordigt. Het geld gaat naar de betrokken vliegclubs en wordt daar omgezet in een krediet aan vliegers voor de begunstigde.*
- *Het adviseren van gehandicapte kandidaat piloten over de mogelijkheden en de te volgen medische en administratieve procedures om het benodigde medische certificaat en de bijbehorende oefenvergunning te bekomen om zodoende aan de opleiding tot piloot te kunnen beginnen.*

Belgian Handflight Fund

Brederodestraat 21
B-1000 BRUSSEL
G: +32 489 84 76 68
E: info@handflight.be
U: www.handflight.be

Pagina 17 van 25
Revisie 1.0 d.d.
15 september 2012

Grimbergen Vliegveld

Humbeeksestwg. 313
1850 Grimbergen
Tel.: +32 2 252 08 08
E: info@sabena-aeroclub.be
U: www.sabena-aeroclub.be

De leden van het Bestuurscomité van het Belgian Handflight Fund zijn :

• **Kris Van Nuffel: (stichter en voorzitter)**

In 2000 behaalde Kris Van Nuffel (ingenieur, 44j woonachtig in Hamme) zijn licentie privaat piloot. In 2001 had hij een zwaar ongeval met de wagen en na 9 maand revalidatie verliet hij het UZ te Gent als rolstoelgebruiker. In 2005 herwon hij zijn vleugels door als eerste rolstoelgebruiker een Belgisch ULM brevet te halen. Om de vliegsport nog meer toegankelijk te maken voor gehandicapten met een handicap aan de onderste ledematen lanceerde Kris in oktober 2008 samen met Vliegclub Ursel een project om ook een sportvliegtuig te voorzien van uitneembare hand controls. In mei 2009 richtte Kris het Belgian Handflight Fund op om nog meer projecten te kunnen starten en financieren in België en in meerdere vliegdisciplines.

• **Daniel Poelman: (Externe Adviseur sportvliegen & contacten met het DGL)**

Als professioneel lijnpiloot (B737, B747, Citation Jet en andere) en als instructeur en examiner is Daniel een echte autoriteit in de Belgische Luchtvaart. Hij was in het vroegere Sabena directeur van de afdeling Opleiding en Piloten. Zijn goede banden met het Bestuur der Luchtvaart en zijn uitgebreide ervaring maken van hem de ideale man om ons en de KBS te adviseren over de vliegtechnische zaken en om in de onafhankelijke jury van de KBS te adviseren over de keuze van evt. kandidaten voor scholarships. Sinds de inauguratie van het aangepaste sportvliegtuig in Vliegclub Ursel geeft Daniël elke zaterdagmiddag instructie aan de gehandicapte leerling piloten.

Belgian Handflight Fund

Brederodestraat 21
B-1000 BRUSSEL
G: +32 489 84 76 68
E: info@handflight.be
U: www.handflight.be

Pagina 18 van 25
Revisie 1.0 d.d.
15 september 2012

Grimbergen Vliegveld

Humbeeksestwg. 313
1850 Grimbergen
Tel.: +32 2 252 08 08
E: info@sabena-aeroclub.be
U: www.sabena-aeroclub.be

● **Koen Vandersarren: (ondervoorzitter en paraplegisch leerling piloot)**

Koen (35j) is een onafhankelijk IT consultant en was de eerste rolstoelgebruiker die in Ursel aan de opleiding van privaat piloot (JAR PPL) begon. Hij ontvangt in Vliegclub Ursel de gehandicapte kandidaat piloten en begeleidt hen verder doorheen de testvluchten en de medische procedures. Hij regelt de planning van de opleiding van de gehandicapte piloten in de VCU en verzorgt ook de contacten met de Nederlandstalige pers. Koen behaalde op 13 september 2012 als tweede Belgische rolstoelpiloot zijn JAR PPL. Wij wensen hem veel succes in zijn verdere vliegcarrière.

● **Guy Gildemyn: (Extern Adviseur Zweefvliegprojecten))**

Guy is radioloog en in het AZ Sint Lucas in Gent en ook lid van het Bestuurscomité van het Belgian Handflight Fund. Als ervaren zweefvliegpiloot en instructeur in de Tournai Air Club is hij de ideale man om binnen het Belgian Handflight Fund in te staan voor alle projecten in de zweefvliegdiscipline. Hij beslist samen met de andere bestuursleden ook mee over het uitreiken van scholarships en is ook verantwoordelijk voor de contacten met de Franstalige pers.

Guy is ook de initiator van Project TAC P4 in de Tournai Air Club en verwezenlijkte met dit project een lang gekoesterde droom.

● **Benoît Fontaine: (Directielid Koning Boudewijnstichting)**

Benoît Fontaine vertegenwoordigt de Koning Boudewijnstichting in het Directiecomité van het Belgian Handflight Fund. Als directielid van de KBS waakt hij er samen met ons over dat steeds het publieke belang gediend wordt.

Benoît adviseert ons ook over het uitvoeren van de projecten, uitreiken van scholarships, en beheer van de ontvangen giften. Benoît kijkt hij er ook op toe dat alle beslissingen objectief genomen worden en dat de projecten op rationele en redelijke wijze ten uitvoer worden gebracht.

● **Isabelle Swolfs: (Opdrachthoudster Koning Boudewijnstichting)**

Isabelle is Opdrachthoudster binnen de Koning Boudewijnstichting. Dat wil zeggen dat zij binnen de KBS meerdere fondsen zoals het onze begeleidt en het dagelijks beheer ervan behartigt.

Dit houdt ondermeer in: de opvolging van de giften, het beheer van de uitgaven van het fonds aan de begunstigde en het opstellen van de bijbehorende overeenkomsten, het lanceren van publieke oproepen namens Handflight voor het uitreiken van de Handflight Scholarships, het bijwonen van de Bestuursvergadering en de rapportering en het algemene secretariaatswerk.

8. BUDGETTEN EN PLANNING

Het project Sabena is een GO. De bestuursraad van de Sabena Aeroclub besloot tijdens de bestuursraad midden mei om officieel met ons in zee te gaan in dit sociaalbewogen project.

Planning:

Een project als dit neemt typisch een jaar in beslag. We beginnen nu met een doelgerichte fundraising ter financiering van dit project. Eén en ander moet ook nog gepland worden voor de aanpassing van het vliegtuig van de Sabena vliegclub. Dat gebeurt best in de herfst of het vroege voorjaar, aangezien dit de perioden zijn met het slechtste vliegweer en bijgevolg het laagst aantal vliegreizen per week. De Sabena vliegclub telt vele leden die dit toestel willen gebruiken en dus wordt het best aangepast in de periode waarin het vliegtuig het minst geboekt wordt.

Aangezien het vliegtuig drie tot vier weken uit dienst zal zijn voor de aanpassing betekent dit ook een significant inkomstenverlies voor de vzw Sabena Aeroclub. Dat verlies willen wij beperken met een goede planning en snelle uitvoering van de aanpassingswerken.

Ook technisch gezien moet er nog heel wat administratief werk verricht worden voor en na de aanpassing van het clubtoestel met de hand controls.

Als budgetten stellen wij voorop:

<i>De aanpassing van het vliegtuig met hand controls:</i>	<i>5.000€</i>
<i>De kosten voor het meermaals overvliegen van het toestel:</i>	<i>1.000€</i>
<i>2 Handflight PPL scholarship à 5.000€ elk: (Ali & Christophe):</i>	<i>10.000€</i>
<i>Administratiekosten, keuringen & certificaten:</i>	<i>1.000€</i>
<i>Aanpassing infrastructuur en elektr. bediening poorten hangar:</i>	<i>5.000€</i>

Totaal benodigd budget: 22.000€

9. HOE KAN U ONS STEUNEN IN DIT PROJECT?

U las het al. Een project als dit kost handen vol geld. Maar tegelijk zijn de hand controls ook een heel duurzame investering. Een nieuw vliegtuig gaat minstens vijftig jaar mee. Het vliegtuig van de Sabena Aeroclub misschien nog langer. In die tijdspanne kunnen de hand controls gebruikt worden om vele nieuwe kandidaat piloten op te leiden en hen daarna de geneugten van de vliegsport te blijven verschaffen. En bij einde levensduur van het vliegtuig kunnen de hand controls nog steeds overgeplaatst worden in een ander vliegtuig van het zelfde type. Niets gaat dus verloren.

Om de nodige fondsen te vergaren geven de bestuurders van het Belgian Handflight Fund geregeld informatiesessies aan geïnteresseerde schenkers (serviceclubs, fondsen, bedrijven en individuen)

Het Belgian Handflight Fund wordt beheerd door de Koning Boudewijnstichting. Voor elke gift ontvangt de schenker een dankbrief van de Koning Boudewijnstichting. Voor elke gift vanaf 40€ ontvangt de schenker eveneens een fiscaal attest (dit wordt door de Koning Boudewijnstichting opgestuurd in de maand februari van het daaropvolgende jaar.)

U kunt ons steunen door een gift over te maken op het onderstaande rekeningnummer van de Koning Boudewijnstichting.

IBAN: BE10 0000 0000 0404
BIC: BPOTBEB1

Belangrijk: Gelieve in het vakje "mededeling" van uw overschrijving expliciet de onderstaande referentie te willen vermelden. Alleen zo komt uw steun ook daadwerkelijk op de interne rekening van het Belgian Handflight Fund terecht.

"S20630 Belgian Handflight Fund"

Als fonds beheerd door de Koning Boudewijnstichting hanteren wij binnen Handflight dezelfde strenge ethische regels. Dat is voor U een garantie dat elke cent van uw eventuele schenking professioneel en objectief zal besteed worden aan dit project en in de daaropvolgende uitreikingen van scholarships aan gehandicapte kandidaat piloten.

Belgian Handflight Fund

Brederodestraat 21
B-1000 BRUSSEL
G: +32 489 84 76 68
E: info@handflight.be
U: www.handflight.be

Pagina 22 van 25
Revisie 1.0 d.d.
15 september 2012

Grimbergen Vliegveld

Humbeeksestwg. 313
1850 Grimbergen
Tel.: +32 2 252 08 08
E: info@sabena-aeroclub.be
U: www.sabena-aeroclub.be

10. TOT SLOT

Beste lezer, deze brochure is slechts een introductie tot dit mooie Project Sabena. Er is nog veel werk aan de winkel. Een project zoals dit vraagt heel wat tijd en een behoorlijk budget.

Met dit initiatief zullen wij concreet het volgende realiseren:

In en rond de Provincie Vlaams Brabant een extra mogelijkheid creëren tot inclusie van de gehandicapten in het sportgebeuren en het sociale leven daaraan verbonden.

De gehandicapten die er tot nogtoe zelfs niet van durfden dromen de mogelijkheid bieden om een uitdagende en avontuurlijke sport te beoefenen.

Een verfrissend sociaal en vernieuwend project in de Provincie Vlaams Brabant.

Het nog beter toegankelijk maken van het vliegveld van Grimbergen en de bijbehorende infrastructuur. Dit geldt overigens niet alleen voor de gehandicapte leerling-piloten maar evenzeer voor de vele bezoekers die op het terras komen genieten van de unieke sfeer.

Binnen het Belgian Handflight Fund hebben wij ons geëngageerd om de aanpassing van de infrastructuur en het vliegtuig van de Sabena Aeroclub te helpen bekostigen. Daarom zijn wij nu ijverig op zoek naar nieuwe financiële middelen om dit in het jaar 2012-2013 te kunnen realiseren. Deze brochure heeft tot doel U daarbij te informeren over onze doelstellingen en inhoud van dit project.

Om dit alles te kunnen realiseren ... hebben wij uw steun hard nodig. Meer informatie over ons fonds en dit unieke project kan U vinden op volgende links.

Web site Belgian Handflight Fund: www.handflight.be

Web site Royal Sabena Aeroclub: www.sabena-aeroclub.be

GSM Koen Vandersarren (Ondervoorzitter Handflight): +32 477 533789

GSM Pieter de Ost (Voorzitter Aeroclub Sabena): +32 475 409430

GSM Frank Snijkers (Secretaris & PR-man Sabena Club): +32 475 262533

Onze oprechte dank voor Uw interesse in dit project.

Het Sabena- en Handflight team.

